

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 „
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,83 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,67 „
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — część kwoty abonamentowej — —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Piątek: † Kajetana w, D. n. n.
Sobota: Cyrjaka. Larga mm.

CHOJNICE, sobota dnia 8 sierpnia 1931 r.

Słońca wschód 4,07 zachód 19,19
Księżycy wschód 22,51 zachód 15,47

Więści o krótkiej treści

Konferencja u ministra rolnictwa

Min. rolnictwa Leon Janta - Polczyński przyjął prezesa Związku Eksporterów Zboża, b. min. Dzielnicy Pruskiej Leona Plucińskiego oraz prezesa centr. towarzystwa organizacji i kółek rolniczych p. Karweckiego, z którymi kolejno odbył konferencje na temat kryzysu w rolnictwie i formy przyjscia z pomocą rolnictwu przez rząd.

Nominacja prof. Zawadzkiego

P. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał nominację prof. Zawadzkiego na podsekretarza stanu w ministerstwie skarbu.

Przed wrześniową sesją L. N.

W kołach politycznych utrzymują, że min. Załeski weźmie osobiście udział w pracach komisji ekspertów dla opracowania planu gospodarczej unii europejskiej. Wyjazd delegacji polskiej do Genewy nastąpić ma 28 bm.

Marszałek Piłsudski nie jedzie do Tarnowa

Według obiegających pogłosek p. marszałek Piłsudski nie weźmie udziału w tegorocznym zjeździe Legionistów, który odbędzie się w Tarnowie w nadchodzącą sobotę i niedzielę.

P. marszałkowi nawał pracy nie pozwoli przywitać się ze swymi dawnymi żołnierzami.

Nie wiadomo także dotychczas, kto będzie reprezentował p. marszałka na zjeździe w wypadku gdyby p. marszałek istotnie nie mógł się tam udać.

Episkopat Polski z pomocą głodnym i bezrobotnym

Wobec ciężkiej sytuacji gospodarczej Episkopat Polski powziął myśl zorganizowania w szerokim zakresie akcji pomocy dla głodnych i bezrobotnych. W tym celu we wszystkich kurjach biskupi wydadzą do ludności specjalne listy pasterskie, nawołujące do składania datków w gotówce i darach w naturze na rzecz pomocy bezrobotnym i najbardziej potrzebującym. Akcja Episkopatu Polskiego zostanie zrealizowana i uruchomiona już w ciągu najbliższych tygodni.

Wybitni ekonomiści amerykańscy w Polsce

Przybyli do Warszawy pociągami z Gdyni wybitni ekonomiści amerykańscy prof. uniwersytetu w Walter Sharp, prof. uniwersytetu w James Zimmermann, prof. uniwersytetu w Georges Stocking. Goście amerykańscy przybyli do Polski z ramienia fundacji Carnegiego w celu zapoznania się z warunkami ekonomicznymi, finansowymi i politycznymi naszego państwa. Ekonomiści amerykańscy będą gośćmi izby polsko-amerykańskiej. Dziś wieczór wyjeżdżają oni do Krakowa, stamtąd zaś do Katowic.

Śmierć min. Czerwińskiego

Katolicka Ag. Prasowa donosi:

W dniu 4 sierpnia r.b., prawie w tydzień po ciężkiej operacji, dokonał pielgrzymki ziemskiej minister Czerwiński.

Jeżeli nie godziliśmy się z nim nieraz za życia — była to kwestja zasad. Tem ochotniej zaznaczamy dzisiaj, że minister Czerwiński na łożu śmierci pogodził się z Bogiem.

Biskup Madrytu o sytuacji kościelno-politycznej w Hiszpanji

Biskup Madrytu, Msgr. Leopold Eijco, który z racji swego stanowiska jest w najbliższym kontakcie z centralnymi władzami Hiszpanji, udzielił korespondentowi pisma „Excelsior“ wywiadu o sytuacji kościelno-politycznej w tym kraju.

„Kościół — mówił Biskup Eijco — nie występuje przeciwko republice. Republikanizm, jako taki, nie stoi w żadnym przeciwieństwie do religji. Ja sam znam np. republikanów, jak Alcala Zamora i Michal Maura, którzy są żarliwymi republikanami a równocześnie wzorowymi katolikami. Można być głęboko religijnym i uważać sprawiedliwość demokracji. Bardzo wymownym przykładem w tym względzie nie potrzebuję brać z daleka. Z politycznego punktu widzenia jestem zwolennikiem wolności i przeciwstawiam się nawet wszelkim pozorom dyktatury. Tych swoich uczuć nie kryłem nigdy. Przyjął sły mi one nawet takie oświadczenie

Primo de Rivero: „Gdyby ten nie był biskupem Madrytu, to już dawno byłbym go zesłał na wyspy Kanaryjskie“.

W dalszym ciągu rozmowy korespondent zapytał, czy biskup zmieniłby swoje stanowisko, gdyby do władzy doszła partja socjalistyczna. Msgr. Eijco odpowiedział na to, że Kościół sprzeciwia się w najsurowszy sposób użyciu gwałtu. Jeżeli partja socjalistyczna dąży do tego, by osiągnąć zamierzony rezultat i urzeczywistnić reformy społeczne drogą przekonywania mas o słuszności jej celów i przy pomocy dobrej woli, to biskup nie ma żadnego powodu do zmiany swego dotychczasowego stanowiska.

Należy zaznaczyć, że biskup Eijco cieszy się niezwykłym zaufaniem członków republikańskiego rządu, któremu w swoim czasie wręczył znany memoriał Episkopatu hiszpańskiego. (KAP).

Kilka godzin przed śmiercią odbyła się na żądanie rodziny w intencji chorego Msza św. przed obrazem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w kościełku OO. Redemptorystów. Następnie O. Piotrowski, Redemptorysta, udzielił choremu abszolucji i ostatniego Olejem św. Namaszczenia. Chory kilka razy przed śmiercią całował krzyż i z krzyżem w ręku umarł.

Parę dni przed śmiercią do chorego napisał list Ks. Nuncjusz Apostolski, Msgr. Marmagzi, w którym, wyrażając swe żywe współczucie, wskazywał na miłość i miłosierdzie Boże i dodawał otuchy. Chory, wzruszony głęboko, przesłał Ks. Nuncjuszowi najgorętsze wyrazy wdzięczności.

Pogrzeb śp. min. Czerwińskiego odbędzie się w piątek dnia 7 bm. na koszt skarbu państwa.

Redukcje

Wedle prowizorycznych obliczeń dokonanych przez związki urzędnicze, liczba wymowień, dokonanych w dniu 1-ym sierpnia r.b. objęła co najmniej 6000 funkcjonariuszów państwowych.

Wymówienia dotyczyły głównie urzędników kontraktowych, prowizorycznych i dniówkowych, którym nie przysługują ani odprawy, ani emerytury.

Ponadto zostało stwierdzone, iż wielu pracownikom etatowym zaproponowano zmianę stosunku prawnego - publicznego na kontraktowy, wzamian za co przyrzeczono trwałe pozostawienie na posadzie. W sprawie tej projektowana jest interwencja u rządu.

Palestynie grożą nowe rozruchy arabsko-żydowskie

Jerozolima. — Istnieje obawa wybuchu ponownych rozruchów pomiędzy Arabami i Żydami w całej Palestynie.

Sytuacja jest bardzo napięta — Niektóre kolonie żydowskie zwróciły się o pomoc i opiekę do policji. Redaktorzy dzienników arabskich i żydowskich byli oddzielnie zaproszeni na konferencje z przedstawicielami rządu, którzy zalecili im, by unikali wszelkich pobudzeń do gwałtów.

Wysoki komisarz Palestyny zapewniał wczoraj delegację żydowską, iż rząd czuwa nad sytuacją i przedsięwziął środki, mające na celu zachowanie spokoju.

Trzeźwy głos angielski o Niemczech

Londyn. — „Daily Telegraph“ omawiając sprawę plebiscytu w kwestji rozwiązania sejmku pruskiego podkreśla doniosłe znaczenie polityczne tego aktu dla stosunków międzynarodowych. Ostatnie zwycięstwa żywiołów skrajnie nacjonalistycznych w Niemczech nie pozostały bez wpływu na kształtowanie się sytuacji międzynarodowej, jak również sytuacji w Niemczech.

Gdyby rząd pruski odniósł porażkę podczas plebiscytu w największym kraju związkowym Rzeszy, wówczas należy się liczyć, że zagranicą wzniesie fala nieufności do Niemców i takim trudem budowana porozumienie Niemców z Francją zostanie zachwiane. Zwycięstwo żywiołów skrajnie nacjonalistycznych w plebiscycie oznacza, iż sytuacja finansowa Niemiec, która dziś jest zachwiana ulegnie dalszemu pogorszeniu.

Masoneria włoska na emigracji

Citta del Vaticano. — Dziennik faszystowski „La Tribuna“ ogłosił okólnik, w którym Artur Labriola, były poseł i b. minister włoski z ramienia socjaldemokracji a obecnie emigrant, przebywający w Londynie, zawiadamia o przywróceniu do życia masonerii włoskiej. Okólnik przypomina zmianę, jakim uległa masoneria włoska wskutek rozpręczenia jej przez faszizm, mówi o rozproszeniu się wielu masonów włoskich zagranicą, zawiadamia o przywróceniu Wielkiego Wschodu Włoch z tymczasową siedzibą w Londynie, gdzie będzie on czekał na możliwość powrotu do kraju, wreszcie dziękuje tym lożom zagranicznym, które udzieliły gościny wypędzonej masonerii włoskiej i zachęca ją do wytrwania.

Prasa faszystowska dość surowo komentuje ten cyrkularz, zaznaczając, że jest nowy dowód, iż masoneria włoska korzysta z cudzej pomocy w walce przeciwko Italji.

Kupujcie towary krajowe!

Plebiscyt w Prusach

Dnia 9 sierpnia w Prusach odbędzie się plebiscyt nad tem, czy obecny sejm pruski ma być rozwiązany i nowe wybory rozpisane.

W Prusach obecnie rządzi koalicja złożona z socjalistów, centrowców i demokratów. Na czele rządu pruskiego stoi od lat socjalista Braun. Nie należy do koalicji rządzącej Niemiecka Partja Ludowa, która razem z poprzednimi stronnictwami w Rzeszy tworzy większość w Reichstagu i należy do rządu Brueninga.

Plebiscyt pruski może mieć daleko sięgające następstwa w polityce niemieckiej, które nie ograniczyłyby się do polityki wewnętrznej, ale mogłyby oddziaływać także bardzo poważnie na politykę zagraniczną Rzeszy Niemieckiej i na ustosunkowanie się innych państw do niej. W chwili trudności finansowych i gospodarczych Niemiec wynik plebiscytu pruskiego mógłby oddziaływać poważnie na ogólną sytuację polityczną w świecie.

Wniosek o zarządzenie plebiscytu w sprawie rozwiązania sejmu pruskiego wyszedł z nacjonalistycznej prawicy niemieckiej, a inicjatorem jego jest półwojskowa organizacja Stahlhelmu, znana z swego nieprzejednanego, ze swej agresywności i walki przeciw „raktatom pokojowym”. Ta sama organizacja urządziła przed kilku miesiącami wielką manifestację we Wrocławiu, która odbiła się głośnym echem w całej Europie. Do Stahlhelmu przyłączyli się Hitlerowcy, Deutschnationale Volkspartei, czyli nacjonalisci, oraz Niemiecka Partja Ludowa, Deutsche Volkspartei, której przywódcą był zmaryi minister spraw zagranicznych Stresemann. Z drugiej strony wniosek Stahlhelmu o rozwiązanie sejmu pruskiego popierają komuniści, którzy nie poraz pierwszy współpracują z hitlerowcami i nacjonalistami niemieckimi.

Opinia tych kół niemieckich, które popierają politykę Brueninga, poważnie jest zaniepokojona sprawą plebiscytu pruskiego. Na ogół sądzą, że większość wyborców pruskich opowie się za rozwiązaniem sejmu pruskiego i za nowymi wyborami. Oznaczałoby to zwycięstwo dwu skrajnych skrzydeł niemieckich, z prawa i lewa, i powstanie wielkiego chaosu w polityce niemieckiej. Obecna koalicja rządząca w Prusach musiałaby bowiem ustąpić, a niezawodnie pociągnęłoby to za sobą także ustąpienie rządu Brueninga w Rzeszy. Jest rzeczą więcej niż wątpliwą, czy hitlerowcy i nacjonalisci, zwyciężycy w plebiscycie zdołaliby utworzyć rząd własny. O kombinacji z komunistami nie może być mowy. Pozostawałoby tylko wyjście takie, że nacjonalisci skrajni i hitlerowcy utworzyłiby rząd w Prusach razem z centrowcami i Niemiecką Partją Ludową, lecz nie wiadomo, czy taka kombinacja dałaby większość zdolną do utworzenia rządu. O tem, aby socjaliści i demokraci chcieli wejść do większości z hitlerowcami i skrajną prawicą, myśleć nie podobna. Zwycięstwo skrajnej prawicy i skrajnej lewicy w Prusach, które stanowią dwie trzecie Rzeszy Niemieckiej, otworzyłoby czy nawet największym zwolennikom Niemiec zagranicą, o której pomoc zabiega obecny rząd niemiecki i wykazałoby, że większość narodu niemieckiego niczego się nie nauczyła i o niczem nie zapomniała, że jedyną jej myślą jest nowa wojna, łwet i przekreślenie traktatów pokojowych.

Plebiscyt pruski wykaże właściwe oblicze Niemiec. Dnia 9 sierpnia obywatele pruscy czynem dadzą świadectwo, czy prawdziwe są oskarżenia Niemiec, iż stanowią one źródło niepokoju w świecie.

Młoda Francja do Niemiec

Młody, bardzo zdolny pisarz francuski, Piotr Drieu la Rochelle, napisał książkę pt. „Europe contre les Patries” (Europa przeciw ojczyznom), w której znajduje się jeden rozdział pt. „Mowa do Niemców”.

Oczywiście autor przemawia do rozumnych Niemców wszystkich klas.

Oto szereg jego śmiałych myśli:

Naprzód — dość blagi! Nie jesteście Germanami.

Tak samo jak my Francuzi, nie jesteście Galami lub Latynami, albo jak Włosi nie Rzymianami. Wy, Niemcy, jesteście grupą ludzi pośrodku Europy, która z trudem utworzyła państwo i naród. Państwo zaledwie dokończony, naród nie całkowicie, które już tak pozostają, albowiem teraz inne następują troski, niż zaokrąglenie państwa narodowego w epoce, gdy jest się niczem, skoro się tylko ujawni, powołuje natychmiast do życia zwrócone przeciw sobie sojusze.

Jesteście za starzy, aby asymilować ziemię i ludzi.

Jakżeż moglibyście jutro uczynić z żywiołu polskiego to, czego nie zdołaliście żeń uczynić wczoraj przez całe stulecie?

ODEZWA!

Do ludności powiatu chojnickiego!

W imię miłości bliźniego — każdy w miarę możliwości!

W związku z blizającym się okresem zimowym, aktualną staje się sprawa niesienia pomocy materialnej bezrobotnym niepoberającym zasłków z funduszu bezrobocia. Powiatowy Związek Komunalny oraz miejscowe związki wspierania ubogich, powołane w pierwszym rzędzie do opieki nad bezrobotnymi, z braku odpowiednich funduszy, nie są w stanie zaspokoić w dostatecznej mierze potrzeby tych nieszczęśliwych.

Wobec tego nietylko z obowiązku ludzkości ale z obowiązku chrześcijańskiego i moralnego winna im przyjść z pomocą ofiarność społeczeństwa.

Celem podjęcia akcji pomocy dla bezrobotnych w tym kierunku zawiązał się dnia 1 sierpnia br. Komitet Powiatowy dla niesienia pomocy bezrobotnym powiatu chojnickiego, którego zadaniem jest zebranie jaknajobfitszych datków wśród społeczeństwa powiatu chojnickiego i rozdzielenie ich w miarę potrzeby bezrobotnym.

Komitet Wykonawczy Komitetu Powiatowego dla niesienia pomocy bezrobotnym powiatu chojnickiego zwraca się do społeczeństwa powiatu chojnickiego z gorącą prośbą o pospieszenie z pomocą materialną dla bezrobotnych. Niechaj każdy w miarę możliwości przyczyni się do ulżenia doli tych nieszczęśliwych. Nieszczęśliwcy bezsilni, w walce z zagrażającą im klęską głodową rozpaczeni i bezradni oczekują braterskiego ratunku naszego.

Duchowieństwo naszego powiatu na zebraniu dekanalnym w Lipienicy, postanowiło poprzeć czynnie akcję pomocy dla bezrobotnych, za co Komitet Wielbłemu Duchowieństwu wyraża gorące podziękowanie.

Ażeby umożliwić składowanie nawet najdrobniejszych datków Komitet Wykonawczy wysłał w najkrótszym czasie, do Magistratów miast Chojnice i Czerska oraz do wszystkich P. P. Wójtów powiatu chojnickiego formularze składowe, którzy wysłać je poszczególnym zarządom gminnym i Przewodnym obszarów dworskich powiatu chojnickiego z poleceniem, by formularze te wysłały przez chętną, a zaufaną osobę kolejno do poszczególnych rodzin z prośbą o ofiarowanie chociaż najmniejszego datku czy też żywności w naturze. Zbierający

składki będzie zaopatrzone w uprawnienie do odbierania składek. Dla wykluczenia nadużyć każdy składający jakakolwiek kwotę lub żywność w naturze (j. n. żyto, groch, mąkę itd.) winien sam wpisać (atramentem lub chemicznym ołówkiem) wysokość wzgl. ilość datku własnoręcznie (o ile to możliwe) podpisać się na formularzu.

W każdej miejscowości utworzone zostaną komitety miejscowe, które przeprowadzać będą akcję w porozumieniu z Komitetem Powiatowym.

Nie wątpimy, że nasze wołanie nie przejdzie bez echa w społeczeństwie powiatu chojnickiego a społeczeństwo powiatu, które okazało zawsze tyle ofiarności dla różnych celów społecznych, nie pozostanie nieważliwe na los najbliższych swych braci.

Niech więc każdy obywatel, któremu przyszłość bezrobotnych nie może być obojętną przyczyni się swoją ofiarą do tego, aby umożliwić tym nieszczęśliwym przerwanie okresu zimowego i pamiętać o tem, że „podwójnie daje, kto prędko daje”.

Apelujemy do wszystkich organizacji powiatu chojnickiego, aby one zechciały wpłynąć na społeczeństwo w myśl naszej prośby i przyłączyć się do tak potrzebnej dla tego celu współpracy. Również prosimy Wielbłemu Duchowieństwu powiatu chojnickiego o łaskawe poparcie tej akcji i przyczynienie się swym wpływem do jaknajwocześniejszego jej skutku.

Chojnice, w sierpniu 1931 r.
Komitet Wykonawczy Komitetu Powiatowego dla niesienia pomocy bezrobotnym powiatu chojnickiego

(—) Dr. J. Zaleski

Starosta Powiatowy jako przewodniczący.

Członkowie:

- (—) Dr. Sobierajczyk, burmistrz miasta Chojnice
- (—) Ks. Kanonik Makowski,
- (—) Ks. Licznierski, proboszcz Karsin
- (—) Ks. Dziekan Sprengel, proboszcz Czersk
- (—) Trybul, burmistrz miasta Czerska,
- (—) Jan Głowczewski
- (—) Januszewski, wójt Brusy,
- (—) Słomiński, wójt Glišno,
- (—) Chrapkowski, str. sekr. Wydziału Powiatowego

Wynagrodzenie robotnika a jego rodzina

Pogląd Ojca św. Piusa XI na tę sprawę

„Osservatore Romano” ogłosił niedawno wywiad ze znanym członkiem Akademii Francuskiej, Jerzym Goyau, na temat społecznego znaczenia ostatniej encykliki papieskiej o małżeństwie chrześcijańskim.

Ostatnia część encykliki — mówił uczony, — w której Ojciec św. zwraca do zastosowania środków ułatwiających zakładanie i rozwój rodziny chrześcijańskiej, jest wyraźnym potwierdzeniem słynnej encykliki „Rerum Novarum”. Rady, jakimi Pius XI zamyka swoją encyklikę o małżeństwie, są powtórzeniem nauki jego wielkiego Poprzednika o warunkach życia robotnika. Rzeczą polega na tem, że nowa encyklika w pewnych punktach usuwa wszystkie te wątpliwości, które zachowały się jeszcze po wydaniu encykliki Leona XIII. Przedewszystkiem chodzi tu o problem wynagrodzenia dla rodziny, nad którym długo i gorąco dyskutowano. Leon XIII wyraźnie oświadczył, że robotnik ma prawo do takiego wynagrodzenia, które konieczne jest dla utrzymania jego rodziny. Wśród komenta-

torów encykliki powstały zaraz różnice poglądów co do znaczenia nauki papieskiej w tym punkcie. Pewna liczba moralistów chrześcijańskich wzbraniała się uznać, że wynagrodzenie dla rodziny należy do obowiązków sprawiedliwości chrześcijańskiej. Była ona zdania, że chodzi tu tylko o radę a nie o obowiązek we właściwym znaczeniu tego wraza. Pius XI oświadczył obecnie: „Nasampród całym wysiłkiem dążyć do tego należy, co już poprzednik Nasz Leon XIII zalecił, by stosunki gospodarcze i społeczne w państwie tak ułożono, aby wszyscy ojcowie rodzin, zależnie od stanu i miejsca zamieszkania, tyle zarobić mogli, aby zapewnić sobie, żonie i dzieciom konieczne utrzymanie... Nie sprawiedliwie, również byłoby rzeczą wyznaczać tak małe płace, że w danych warunkach na wyżywienie rodziny nie wystarczają”!

Słowa te są zupełnie jasne i wyraźne. Wynika z nich, że przy ustalaniu wynagrodzenia robotnika, musi być brana pod uwagę jego rodzina.

Dzisiaj musicie zgodzić się na dawne odosobnienie Prus Wschodnich na ziemi polskiej, jak Anglja godzi się na odosobnienie Ulsteru w Irlandji. Jeżeli chcecie odbić Pomorze, będziecie się bili jeszcze sto lat bez wyniku. Jak Anglja w Irlandji.

Jeżeli domagacie się zwrotu „korytarza gdańskiego”, to pozwólcie, że wybuchną śmiechem: albo posłacie tam swe miliony bezrobotnych, by sadzili kapustę?

Nie może wyobrazić sobie wojsk rosyjskich kroczących przez Niemcy, aby bić się nad Renem przeciw Francji. Nawet gdyby Niemcy były komunistyczne. Czy zdołalibyście zatrzymać ich na Wiśle, po tem, jak zmiażdżyłyby one Polskę, tę klępkę bezpieczeństwa, której istnienie będziecie kiedyś jeszcze błogosławili?

Francja powiada: żadnych zmian, albo wojna! — Postawa, przecząca wszelkiemu geniuszowi. Jestem przeciw tej Francji, której chodzi o traktaty ale jestem również przeciw tym Niemcom, które ograniczają swe przeznaczenie do ich rewizji i do zastąpienia ich innemi, w których wyobrażają sobie, że zapiszą wynik nieosiągniętych zwycięstw.

Podbija się młode ludy, nie podbija się ludów starych. Nie podbija się Francji, ani Włoch, na-

zbyt do zgryzienia twardych. Ani Polski, ani nawet Czech, które są zbyt dojrzałe. — Wojna zdobywczą stałaby się rzeźnią dla nasycenia starego marzenia, które nie jest już waszem, gdyż dzieje się z wami to, co dzieje się zawsze z ludźmi: oblekacie wasze sny dzisiejsze w słowa, które służyły snom wczorajszym...

Czytając zdania i uwagi powyższe, raz po raz doznajemy wrażenia, że przewija się poprzez nie nuta skądś już znana i słyszana...

Należy pamiętać: tak, wrażenie pierwsze nas nie myli... W myślach młodego autora francuskiego odzywają aordy z ostatnich stron niezapomnianego „Wiatru od Morza” Stefana Żeromskiego.

Na dziesięć lat przed Drieu la Rochellem z pierwszego polskiego pisarza dobył się głos, który, usiłując wznieść się ponad rubież nienawiści uraz narodowych, przemówił do Niemców jak Europejczyk do Europejczyków.

**Rozpowszechniajcie
pismo nasze!**

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 7 sierpnia 1931 r.

Genjalny humorysta i komik L. Rassek, wystąpi poraz pierwszy w Chojnicach w sobotę dnia 8 bm. w Hotelu Centralnym począwszy od godz. 10 wieczorem. Przygrywa znana i doborowa orkiestra p. Kamińskiego. Potrawy z wyborowej kuchni p. Skwierawskiego i dobrze pielęgnowane napoje.

Z Zw. Osadników Rolnych.

W niedzielę dnia 2 bm. o godz. 12 w południe odbyło się tu w lokalu p. Jażdżewskiego nadzwyczajny walny zjazd delegatów Pom. Zw. Osad. Rol. na powiat chojnicki, któremu przewodniczył prezes p. Husarek.

Zjazd zaszczylicili swą obecnością p. starosta powiatowy dr. Zaleski i patron Kółek Rolniczych pow. chojnickiego p. Głowczewski z Jeziorok.

Stosownie do przyjętego porządku obrad wygłosił p. Husarek referat o położeniu osadnictwa w ogóle a w powiecie chojnickim w szczególności i o organizacji kół.

W dyskusji przemawiali pp. Narloch, Misztal i prezes Głowczewski. Ostatni szczególnie poruszył sprawę normalizacji cen osad, a mianowicie, że Rząd sam sobie głowę nad tem łamie, jak by sprawę uregulować przy obecnej przejściowej konjunkturze rolniczej.

W końcu dyskusji zabrał głos p. starosta, który w swem dłuższym przemówieniu, odpowiadając przedmówcom, zobrazował położenie gospodarstwa Polski w stosunku do położenia gospodarstwa innych państw większych i bogatszych, jak również poruszył piatiletkę sowiecką, przyczem nie omieszkał napiętnować także tych, którzy usiłując częściej wszczepić zarazę w dotąd jeszcze zdrowe rolnictwo i osadnictwo polskie.

Przemówienie p. starosty wynagrodzono hucznymi oklaskami.

Następnie p. Husarek, składając swój urząd prezesa, odczytał artykuł „Pielgrzym”, będąc zdania, że wobec poczynionych tam zarzutów nie mógł by się cieszyć zaufaniem. To samo uczyniła również reszta członków zarządu powiatowego, czego zjazd jednak nie przyjął do wiadomości, a jednogłośnie wyraził życzenie, aby stary zarząd nadal pozostał, ganiąc tak „Pielgrzym” jak i „Słowo Pomorskie” za pisanie tak nieprawdziwych i podstępnych zaczepek, jak również na wniosek p. Zakrzewskiego uchwalono odnieść się do pana prezesa Sądu Okręgowego dr. Drozdowskiego, aby nie raczył dać posłuchu zaczepkom prasowym, pochodzącym od złych ludzi, którzy nie mają odwagi podpisać się w doniesieniach na swego długoletniego prezesa Związku, który bezinteresownie udziela się pracy społecznej, której tu na zachodnich rubieżach a szczególnie pomiędzy ludem wiejskim, odczuwa się istotny brak.

Czytelnia T. C. L. znowu otwarta

Z dniem 1. sierpnia czytelnia jest znowu otwarta, i to jak zwykle we wtorki, czwartki i soboty od 6—7 i w niedzielę od 12—

Niechaj mieszkańcy miasta naszego zapisują się na członków T. C. L., jako tacy mogą za małą opłatą korzystać z bogatego księgozbioru czytelnia. Dotychczasowi członkowie niechaj zachęcają znajomych do korzystania z czytelnia, dającej czytelnikom chwilę miłego, godziwego wypoczynku.

Zarząd T. C. L.

Jak syndykat „Polska Porcelana” popiera Gdańsk ze szkodą Pomorza

Ostatnio został założony w Bogucicach (Katowicach) syndykat „Polska Porcelana”, obejmujące fabryki porcelany Gieschego (Bogucice), Chodzieży i Cmielowie.

Syndykat ten generalnym przedstawicielem na Pomorze i miasto Bydgoszcz ustanowił żydowską firmę Gebrueder Oscherwitsch w Gdańsku, przyczem miejscem sprzedaży polskiej porcelany jest Gdańsk.

Aczkolwiek Chodzież leży opodal Bydgoszczy i w pobliżu Pomorza, porcelanę 3 fabryki należące do syndykatu wysyłają do Gdańska, skąd dopiero na zamówienie nadchodzi ona do poszczególnych kupców pomorskich, przyczem ci opłacać muszą niepotrzebnie fracht z Gdańska zamiast z pobliskiej Chodzieży, co w rezultacie spowodowało wzrost cen sprzedanych porcelany w Bydgoszczy i na Pomorzu o 10 proc. Charakterystycznym jest przytem, że porcelana wysyłana z Cmielowa względnie z Chodzieży do Gdańska jest przewożoną przez Toruń, względnie Bydgoszcz, poczem wraca do tychże samych miast za pośrednictwem firmy Oscherwitsch.

Protęgowanie firmy gdańskiej właśnie w okresie naprężonych stosunków, przez syndykat nazwany szumnie „Polska Porcelana”, spowodował ku piećwo pomorskie do odbycia zjazdu w dniu 26 lipca br. w Bydgoszczy. Zjazd zajął krytyczne stanowisko wobec nieprawdopodobnych metod sprzedanych syndykatu i uchwalił domagać się od „Polskiej Porcelany” wyeliminowania firmy Gebr. Oscherwitsch w Gdańsku z listy wyłącznych przedstawicieli syndykatu na Pomorze, pozostawienia

poszczególnym kupcom dowoli zamawianie porcelany wprost z fabryki i otrzymanie bezpośrednio rachunków.

Jak się dowiadujemy kupcy pomorscy i bydgoscy, o ile syndykat „Polska Porcelana” nie spełni ich słusznych żądań, zdecydowali na zjeździe odbytem w Bydgoszczy zorganizować wspólny zakup porcelany w fabrykach zagranicznych, gdyż metody sprzedażne syndykatu, faworyzujące firmę gdańską i obciążające niepotrzebnie konsumenta 10 proc. podwyżką przez niepotrzebne przewozy, nie mogą być tolerowane.

Z Pomorza

Otwarcie nauczycielskiego kursu praktycznego.

Tuchola. — W tych dniach rozpoczął się kilkutygodniowy kurs praktyczny, dla nauczycieli przygotowujących się do drugiego egzaminu kwalifikacyjnego, zorganizowany staraniem miejscowego Koła Chrześc. Stow. Nauczycieli już trzeci rok z rzędu w okresie wakacyj letnich. Rozpoczęcie kursu nastąpiło wystąpieniem mszy św., odprawionej na wspom. intencję przez ks. Porzyńskiego w tut. kościele parafjalnym. Wykłady, na które uczęszcza 68 osób, odbywają się w miejscowym Seminarjum Nauczycielskiem.

Wspierajmy akcję niesienia pomocy ubogim.

— W zamiarze powiększenia zasobów kasowych umożliwiających niesienie jaknajszerszej pomocy

Już

okazały się w Agenturach loteryjnych, Bankach Ludowych, w kioskach „Ruchu” i tysiącach innych miejsc sprzedaży

losy 3 złotowe Wielkiej Loterii na Pomnik Wdzięczności

Najw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

Ciągnięcie nieodwołalnie 7, 8 i 9 września.

Kilkanaście tysięcy wygranych wartości 90.000,— złotych.

ubogim urządza miejscowe Tow. Pań św. Wincen tego a Paulo w najbliższą niedzielę 9 bm. koncert w ogrodzie p. Świerczyńskiego, wykonany przez orkiestrę wojskową. Ze względu na szlachetny cel imprezy spodziewać się należy nader liczne go parcia ze strony obywatelstwa.

Okręgowe zawody sportowe S. M. P.

Ubiegłej niedzieli odbyły się zawody sportowe Stow. Młodzieży Polskiej okręgu tucholskiego. Wygodne boisko sportowe tut. „Sokoła” ożywiło się w tym dniu jak nigdy dotąd. Do poszczególnych konkurencji stawiali liczni zawodnicy z miasta i powiatu; frekwencja publiczności dzięki dogodnej pogodzie, była niezwykle. Przebieg zawodów i popisy poszczególnych zawodników wywołały u widzów wielki podziw i burzę oklasków. W czasie imprezy przygrywała udatnie orkiestra Stow. Młodzieży Męskiej ze Śliwic.

Likwidacja Szkoły wydziałowej.

Tuchola. — Nikła ilość uczni miejscowej szkoły wydziałowej zdecydowała o zupełnej jej likwidacji, jaka została przeprowadzona zarządzeniem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

Kompozytorski koncert orkiestry Feliksa Nowowiejskiego w Gdyni.

Gdynia. Pod dyrykcją kompozytora Feliksa Nowowiejskiego odbędzie się po raz pierwszy w niedzielę, dnia 9 sierpnia, staraniem p. kapitana kapelmistrza Dulina wielki koncert w muszli na Kam Górze z współudziałem znakomitej orkiestry Marynarki Wojen. oraz chóru mieszanego.

Program zapowiada się bardzo bogato. Prócz popularnych hymnów, któremi Nowowiejski zdobył sobie serce narodu, bo śpiewane są nie tylko przez zespoły chóralskie, ale także przez szkoły, wojsko itd słowem przez całą Polskę — orkiestra odegra m. in. uwerturę „Swaty Polskie”, wstęp do baletu regionalnego „Polskie wesele”. Symfoniczny utwór ten, który zyskał za granicą słynną nagrodę, t. z. Beethovowską, znajduje się w repertuarze prawie wszystkich orkiestr europejskich. Poza tem usłyszymy, Psalm 136 — Ojczyzna”, który odśpiewa

Krzyk i wyzwiska nic nie pomogą!!

Jeżeli towarów nie będziemy sprowadzali z fabryk i warsztatów krajowych —

zejdziemy na niedzarzy!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ ul. Rzeczypospolitej 1.

ny był przez 18000 śpiewaków na Wszzechsłówni- skim Zjeździe Śpiewaczym w Poznaniu z takim sukcesem, że kompozytor zaproszony do loży Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, zyskał odeń gratulację i podziękowanie.

P. kapitan - kapelmistrz Dulin przedstawi nam prócz motetów Nowowiejskiego, pełnych głębokiej treści religijnej, szereg polskich marszów tegoż autora. Jak ongiś nieśmiertelny symfonista Franciszek Schubert tworzył także marsze militarne, tak Nowowiejski obok swej wielkiej twórczości oratoryjnej i operowej obdarza naród i wojsko polskie artystycznymi marszami, aby zagrać naszemu żołnierza do entuzjazmu patriotycznego i miłości Ojczyzny. Usłyszymy więc „Polską Marsyljanke”, „Marsz Wojenny Rzeczypospolitej Polskiej”, „Marsz Piechoty”, „Marsz Polskich Strzelców”, „Chrzest Białego Orła”.

Punktem kulminacyjnym programu będzie uwertura do opery „Legenda Bałtyku” Nowowiejskiego, która po raz pierwszy zabrzmi nad naszym morzem. Będzie to jakoby preludjum do ewentualnego wystawienia całej opery w Gdyni lub Orłowie. Przecież Niemcy pokazują swoją „Waldoper” w Sopocie, a nas nie stać na wystawienie „Legendy Bałtyku”, która manifestowałaby siłę i żywotność narodu polskiego. Legenda Bałtyku pełna czaru i poezji, odtwarzająca zamierzchłą przeszłość pomorską jest wyrazem artystycznym praw ludu słowiańskiego do marza i wprowadza słuchacza i widza w świat prastarych bogów i ludzi, kiedy to panna nad morzem bóg Perkun, a pielgrzymki szły na wyspę Rugję, gdzie stał chram wszechsłówni- skiego Światowida.

Zakończą program chór i orkiestra, które odegrają i odśpiewają popularny „Hymn do Bałtyku” Nowowiejskiego oraz jego układu „Bogarodzicę”.

Ucieczka więźniów.

Świecie. — Z więzienia śledczego przy Sądzie Powiatowym w Świeciu zbiegło w nocy dwóch więźniów, oskarżonych o kradzież z włamaniem, a to 27-letni Feliks Rządowski, z zawodu rzeźnik, pochodzący z powiatu świeckiego, i 28 letni Kazimierz Fordona, robotnik z powiatu niezawskiego. Wyjęli oni kilka cegieł z muru i przez otwór zbiegli. Skąd wzięli narzędzia, potrzebne do wybicia otworu, wykażą dochodzenia. Za zbiegami wszczęto paścig.

Gieldo Płatów Rolnych w Poznaniu

Poznan, dnia 6. VIII. 1931 r.

Wartunek: — wnde hurt — — zstad. ładunki wago- dost wa zstad. za 100 kg., w z — et.

Zyto	17,50	18,00
Pszenka	18,75	19,75
Jęczmień przemiatowy	16,00	17,00
Owies	18,50	19,50
Mąka z 65% w. w. w. w.	31,50	32,50
Mąka p 65% w. w. w. w.	32,50	34,50
Otręby żytnie	12,00	13,00
Otręby pszenne	12,50	13,50
Otręby pszenne (grube)	13,50	14,50
Rzepak	26,00	27,00
Groch Victoria	25,00	28,00

RUCH w TOWARZYSTWACH

Baczność członkowie Zjednoczenia kolejowców Polskich Z. K. P. parowozowni i magazynu filijalnego Chojnice. Wzywa się wszystkich członków do jaknajliczniejszego udziału w zebraniu które odbędzie się w sobotę dnia 8 sierpnia o godz. 19-tej w lokalu Związku ulica Warszawska nr 2 celem założenia Oddziału II. Zarząd.

Związek b. Uczestników Powstań Narodowych Rz. P. Grupa Chojnice. — Dnia 8 sierpnia 1931 r. w sobotę o godz. 19,30 odbędzie się w lokalu drh. Rinka — Rynek 6 — zebranie miesięczne. Z uwagi na bardzo ważne i doniosłe sprawy o udział wszystkich członków uprasza Zarząd.

Męskie Towarzystwo św. Wincenego a Paulo W niedzielę dnia 9 sierpnia br. o godz. 16-tej zebranie w klasztorze, na które szanownych członków, uprzejmie się zaprasza. Zarząd.

Towarzystwo Powst. i Wojaków Silno! — Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 9. 8. br. o godz. 14-tej w lokalu p. Janoszkowej w Silnie. Na porządku obrad sprawy ważne. O liczny udział prosi Zarząd.

Przetarg przymusowy

W sobotę dnia 8 bm. w Chojnicach najwięcej dającym za gotówkę:

- 1) Prz. Pl. Król Jadwigi 4/5. o godz. 10-tej 30 ctr. makuchu lnianego
 - 2) Przy ul. Dworcowej nr 64 o godz. 9-tej 2 powózki, 2 sanie 1 para poszorków
 - 3) Przy ul. Gdańskiej nr. 28 o godz. 10,30 różne meble
 - 4) Na sali p. Jazdzewskiego przy Pl. św. Jerzego o godz. 12-tej 1 rower, 400 ramek
 - 5) Ponadto sprzedam: 2 żelazne piece, 4 skrzynie szkła, 2 motory
- Zbiórka reflektantów o godz. 13. przy ul. Dworcowej 22 I.
W. Kowalski
kom. sądowy 1039

Angowice

Zabawa żniwna

odbędzie się w niedzielę dn. 9 bm. w lesie i na sali. Początek o godz. 15. po poł.

Komitet.

Dnia 8. bm. o godzinie 8-mej rano odbędzie się sprzedaż

mięsa

wieprzowego

w taniej jacie
Cena 60 gr. za funt.

Dziewczyna

lat 14 — 15 do lekkich prac domowych i do doglądania 2 dzieci potrzebna na czas południowy.

Dr. H. von Heldn,
ul. Szewska 8.
(Wchód z ul. Boczej.)

**Poszukuje
dzierzawy**

stawu,

jeziora, bagna lub łąki

z 20 do 30 morg. którą by można zapaść wodą.

Zgłosz. do skrzynki pocztowej Sępólno 5

Potrzebne zaraz do oddziału modniarstwa

**1 modniarka
2 uczennice**

Zgłoszenia skierować należy do firmy

Juljusz Schreiber
Chojnice, Rynek 17.

Szalówki 20 mm.

w każdej długości i ilości
80 gr. — 1 zł. za m²

odda

A. GAUL, Tartak Szumiąca
p. Tuchola — Telef. Bystaw 3.

PAŃSTWOWY MONOPOL
SPIRYTUSOWY

**WODKA
CZYSTA**

35°

CENA 4 zł 80 GROSZY

- 1/2 L. — 2 zł. 50 gr.
- 1/4 L. — 1 zł. 30 gr.
- 1/10 L. — 0 zł. 55 gr.

Już jest w sprzedaży

L. RASSEK II

genjalny komik — humorysta

po raz pierwszy w Chojnicach
w **Hotelu Centralnym**
w sobotę 8. bm. o godz. 10-tej wiecz

— Przygrywa orkiestra kapelm. E. Kamińskiego —

● **Wielki wybór**
w żurnalach
oraz żurnale francuskie
na rok 1932 ●

poleca

„Księgarnia Dziennika Pomorskiego”.

Gospodarstwa

64 morg, dobrej ziemi.
26,000 wpłata 12,000 zł.

30 morg dobrej ziemi
15,000 wpłata 8,000 zł

4 km. od miasta, zaraz
sprzedam

Pośrednicę pożądam.
Zgł skrzynka pocztowa
Sępólno 5.

Węgiel drzewny

do prasowania poleca
po cenie

zł. 23,50 za 100 klg.
z naszej składnicy i franko
dom

Bracia Pichert T.z o.p.

**7 pokojowe
mieszkanie**

od 1. września do wynajęcia

P. Behrendt,
Warszawska 13.

Na
tapety

Z powodu usunięcia zapasów
udzielam 10 — 25% rabatu.

W. Heyn,
Pl. Jag'elloński nr 6

Pracznia

pierzająca czysto i tanio, poszukuje od zaraz pracy, w każdy piątek i sobotę poleca się do usługi.

Plac Król. Jadwigi 2. I. ptr.
(wchód ze strony.)

Pomidory

poleca

K. Blaszczyk
Szoza Gdańska.

Młodsza

dziewczyna

do pracy domowej zaraz
potrzebna.

Gdzie w każde eksp. Dz. Pom.

**Dobrze umeblowany
pokój**

zaraz do wynajęcia oraz białe
łóżko dziecięce

na sprzedaż

Münster,
Dworcowa II.

KINO NOWOŚCI

Dziś i w piątek dnia 7 bm.
o godzinie 8.30 wiecz.

Najnowszy i wspaniały film polskiej
produkcji

**Niebezpieczny
romans**

według powieści **Andrzeja Struga:**
„Fortuna kasjera Spiewankiewicz”

W rolach głównych:
**Bogusław Samborski i Betty
Amann** oraz **Zula Pogorzelska,
E. Bodo i K. Krukowski.**
Pierwszy polski film sensacyjno - kryminalny

Praktyczne

przepisy

smażenia konfitur

sporządzania kompotów

i soków poleca

Księgarnia

Dziennika Pomorskiego.

Mydła toaletowe

Nadzwyczaj wielki wybór. Wyroby znanych pierwszorzędných fabryk tak krajowych jak i zagranicznych. W użyciu oszczędne i udelikatniające cerę po najniższych cenach poleca

BRACIA HUBERT

właśc. Juljan Hubert
Drogerja — Perfumerja
CHOJNICE (Pom.) Gdańska 18
Rok zał. 1894 Telefon 219.
Proszę zwrócić uwagę na okna wystwne.

Tego się pewnie nikt nie spodziewał, że moja tegoroczna

wyprzedaż inwenturowa

przyniesie takie wprost śmiesznie niskie ceny i to za modny towar w dobrych jakościach. Nie wykorzystaj tej wyprzedaży, znaczyloby poprostu wyrzucić pieniądze oknem.

Początek od soboty dnia 1. sierpnia br.! Proszę napewno przybyć a i Państwo zrobicie czy!

Ludwik Rasch,

Chojnice.

**10 proc. rabatu na wszelkie
artykuły prócz wełny i nici.**

Koszule wierzchnie w modnych wzorach dawniej 16,— 12,— 25,— teraz 9,— 7,— 14,—	Jaczki damskie dobre wełniane zakosci dawniej 40,— 28,— 25,— teraz 25,— 20,— 15,—	Swetry dziecięce ładne wzory, wełna dawniej 18,— 13,— teraz 8,— 6,—	Pończochy damskie jedwab do prania (Flor) dawniej 6,50 teraz 2,—	Wełn. pończoszki dziecięce w wszystkich wielkościach dawniej 5,— teraz 1,50	Robótki ręczne dawniej 11,— 4,50 1,50 teraz 8,— 2,50 —,70	Torebki ręczne, wyszywanki, ob-sadki i t. d. i t. d. daleko poniżej ceny!
--	---	---	--	---	---	--